

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om indragning av direktionerna för vissa ämbetsverk och inrättningar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om folkhälsoinstitutet, lagen om läkemedelsverket samt lagen om forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården ändras så att direktionerna för Folkhälsoinstitutet, Läkemedelsverket samt Forsknings-

och utvecklingscentralen för social- och hälsovården indras.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Folkhälsoinstitutet

Enligt 2 § lagen om folkhälsoinstitutet (828/1981) har Folkhälsoinstitutet en direktion, om vars sammansättning och uppgifter stadgas genom förordning.

Enligt 4 § förordningen om Folkhälsoinstitutet (374/1998) skall direktionen för Folkhälsoinstitutet besluta om institutets budgetförslag samt behandla de resultatmål som skall uppställas för institutet, bedöma vilka strategiska faktorer som inverkar på institutets verksamhet, behandla institutets verksamhetsberättelse och bokslut, behandla principiellt viktiga och vittgående ärenden som gäller institutets verksamhetsförutsättningar, främja samarbete mellan institutet och de myndigheter, sakkunniginrättningar och yrkesutbildade personer vilkas verksamhet anknyter till institutets verksamhetsområde samt behandla övriga ärenden som direktionen på föredragning av generaldirektören beslutar ta upp till behandling.

Enligt 3 § förordningen om Folkhälsoinstitutet består Folkhälsoinstitutets direktion av en ordförande, en viceordförande samt fyra

andra medlemmar, vilka liksom sina personliga suppleanter utses av statsrådet för tre år i sänder. Dessutom hör till direktionen Folkhälsoinstitutets generaldirektör samt en representant som personalen har valt inom sig för högst tre år i sänder.

I praktiken finns i direktionen förutom Folkhälsoinstitutets tjänstemän fyra representanter för social- och hälsovårdsministeriet samt representanter för undervisningsministeriet och miljöministeriet.

Läkemedelsverket

Enligt 3 § lagen om läkemedelsverket (35/1993) har Läkemedelsverket en direktion om vars uppgifter, sammansättning och tillstånd stadgas genom förordning.

Enligt 3 § förordningen om läkemedelsverket (132/1993) skall direktionen för Läkemedelsverket styra och övervaka Läkemedelsverkets verksamhet och skall i det syftet ställa upp de allmänna målen för Läkemedelsverkets verksamhet och besluta om dess verksamhetslinjer, besluta om Läkemedelsverkets budgetförslag och om dess verksamhets- och ekonomiplan, meddela Läkemedelsverkets allmänna föreskrifter, genom styrning och övervakning se till att de mål som ställts upp för Läkemedelsverket nås

samt behandla övriga ärenden som är av vikt för Läkemedelsverket. Social- och hälsovårdsministeriet kan tilldela direktionen ytterligare uppgifter. Dessutom utnämner direktionen avdelningscheferna samt förordnar överdirektörens ställföreträdare.

Enligt 4 § förordningen om läkemedelsverket har direktionen för Läkemedelsverket högst sex medlemmar, av vilka en är Läkemedelsverkets överdirektör och en är personalrepresentant som personalen har valt inom sig för högst tre år i sänder. Statsrådet utnämner de övriga direktionsmedlemmarna för högst tre år i sänder och utser en ordförande för direktionen.

I praktiken finns i direktionen förutom Läkemedelsverkets tjänstemän också två representanter för social- och hälsovårdsministeriet och dessutom har man i sammansättningen även strävat att beakta förtroendet med Läkemedelsverkets verksamhetsområde.

Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården

Enligt 3 § lagen om forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (1073/1992) har Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (*Stakes*) en direktion, om vars uppgifter, sammansättning och tillsättande stadgas genom förordning.

Enligt 3 § förordningen om forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (1120/92) har direktionen för *Stakes* till uppgift att styra och övervaka verksamheten vid *Stakes* och skall i det syftet ställa upp de allmänna målen för verksamheten samt besluta om dess verksamhetslinjer, besluta om verksamhets- och ekonomiplanen samt budgeten, fastställa forsknings- och utvecklingsprogram på lång sikt, genom styrning och övervakning se till att de mål som ställts upp för forsknings- och utvecklingscentralen uppnås, ta initiativ till utvecklande av lagstiftningen om socialvården och hälsovården samt behandla övriga ärenden som är av vikt för forsknings- och utvecklingscentralen. Social- och hälsovårdsministeriet kan tilldela direktionen ytterligare uppgifter. Dessutom utnämner direktionen överdirektörerna och direktörerna samt förordnar generaldirektörens ställföreträdare.

Enligt 4 § förordningen om forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården har direktionen för *Stakes* högst

nio medlemmar. En av medlemmar är forsknings- och utvecklingscentralens generaldirektör och en är personalrepresentant som personalen har valt inom sig för högst fyra år i sänder. Statsrådet utnämner de övriga direktionsmedlemmarna för högst fyra år i sänder och utser en ordförande för direktionen.

I praktiken finns i direktionen förutom tjänstemännen från *Stakes* en representant för social- och hälsovårdsministeriet, en representant för Finlands Kommunförbund samt personer som representerar förtroendet med fältet inom social- och hälsovården, internationella ärenden och den svenskspråkiga befolkningen.

1.2. Bedömning av nuläget

Ledningsorganisationen för de centrala ämbetsverken reformerades vid decennieskiftet 1980-1990 varvid de centrala ämbetsverkens kollegier ändrades till direktioner. Reformen grundade sig på ett beslut som statsrådet fattade den 9 mars 1989 om åtgärder för att förbättra förvaltningens serviceförmåga och reformering av ledningen. Statsrådets beslut grundade sig i stor utsträckning på förslagen av ledningsorganisationskommissionen (kommittébetänkande 1989:8).

Enligt ledningsorganisationskommissionen skulle direktionerna vara begränsade sakkunigorgan med en sådan sammansättning att direktionerna skulle vara en betydande tilläggsresurs för inrättningarna med tanke på sakkännenheten i verksamhetens innehåll, den allmänna ledningen och skötseln av kontakterna till intressegrupperna. Det ansågs att det inte till modern ledning hör att medlemmarna i direktionerna uppfattar sin roll så att de bevakar intressena för den instans de representerar. Medlemmarna skall driva ämbetsverkets intressen.

Efter att social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde övergätt till resultatbudgetering och resultatledning har direktionernas och deras medlemmars roll förorsakat problem i många avseenden.

Om man för det första anser att medlemmarna i direktionerna inte bevakar intressena för den instans de representerar, utan endast bevakar ämbetsverkets eller inrättningens fördel uppkommer problem med jäv i ministeriet. I allmänhet har till direktionerna förordnats tjänstemän som deltar i ämbetsver-

kets eller inrättningens styrning och som således är sakkunniga i ärenden gällande ämbetsverket. Det har dock uppstått en hypotes om att medlemmarna i direktionerna vore jäviga att behandla vederbörande ämbetsverks eller inrättnings angelägenheter i ministeriet. Detta förorsakar funktionella besvärligheter för förvaltningsområdets resultatstyrning.

För det andra har direktionernas ställning blivit obestämmd efter att ministeriet övergått till resultatstyrning. Ministeriet ingår ett resultatavtal med ämbetsverkets eller inrättningens tjänstemannaledning varvid chefen för ämbetsverket eller inrättningen har resultatansvar. A andra sidan är direktionen ämbetsverkets eller inrättningens högsta beslutande organ. I allmänhet är dess uppgift att styra och övervaka ämbetsverkets eller inrättningens verksamhet samt i detta syfte att uppställa de allmänna målen för ämbetsverkets eller inrättningens verksamhet samt att besluta om dess verksamhetslinjer, inrättningens verksamhets- och ekonomiplan samt budgetförslaget. Således har tjänstemannaledningen ansvar för ämbetsverkets eller inrättningens verksamhet, men direktionen har då det gäller ämbetsverkets eller inrättningens verksamhetspolitik.

Direktionerna för Folkhälsoinstitutet, Läkemedelsverket samt Stakes kan inte heller användas som redskap för ministeriets resultatstyrning eftersom de även har tillsatts för skötseln av kontakterna med intressegrupperna och bland medlemmarna finns representanter för intressegrupperna. Vid resultatstyrningsprocessen kan det vara ändamålsenligt att höra intressegrupperna, men de bör dock inte ha beslutanderätt vid resultatstyrningen.

2. Föreslagna ändringar

Det föreslås att direktionerna för Folkhälsoinstitutet, Läkemedelsverket samt Stakes indras. Härvid skulle resultatansvaret för inrättningarnas direktörer klargöras och accentueras. Social- och hälsovårdsministeriet skulle sköta resultatstyrningen av dessa ämbetsverk och inrättningar på nuvarande sätt via resultatavtalsförhandlingar.

För skötseln av kontakterna till intres-

se grupperna skulle i förordningarna gällande Folkhälsoinstitutet och Stakes regleras möjligheten att tillsätta verksamhetsorgan av delegationstyp där man vid behov kunde ha en mera omfattande representation av intressegrupperna.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inga ekonomiska verkningar eller verkningar i fråga om personalen. De nuvarande uppgifterna för direktionerna för Folkhälsoinstitutet, Läkemedelsverket och Stakes överförs på cheferna för dessa ämbetsverk och inrättningar.

4. Beredningen av propositionen

Ärendet har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkhälsoinstitutet, Läkemedelsverket och Stakes.

Om propositionen har erhållits utlåtanden från finansministeriet, Folkhälsoinstitutet, Läkemedelsverket, Stakes, Läkemedelsindustrin rf, Finlands Apotekareförbund, Statens och specialtjänsternas fackförbund VAL rf samt Fackförbundet för social-, hälsovårds- och fostringssektorn SHAFO rf. Alla andra remissinstanser biföll propositionen utom Statens och specialtjänsternas fackförbund VAL samt Fackförbundet för social-, hälsovårds- och fostringssektorn SHAFO, som förutsatte att det nämns i lagarna att personalen skall vara företrädd i det verksamhetsorgan av delegationstyp som föreslås ersätta direktionen.

Förhandlingar om propositionen har i enlighet med lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) och de därtill anslutna avtalen förts med de centralorganisationer som företräder de statsanställda.

5. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 2 § lagen om folkhälsoinstitutet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 4 december 1981 om folkhälsoinstitutet (828/1981) 2 § som följer:

2 §

Vid folkhälsoinstitutet kan finnas ett vetenskapligt råd för folkhälsoinstitutet med uppgift att främja samarbetet mellan institutet och dess intressegrupper.

Det vetenskapliga rådet tillsätts av folkhälsoinstitutet.

Denna lag träder i kraft den 200 .

2.

Lag**om ändring av lagen om läkemedelsverket**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 25 januari 1993 om läkemedelsverket (35/1993) 3 § 1 mom. samt *ändras* 6 § som följer:

6 §

På anställda hos läkemedelsverket samt på verkets sakkunniga tillämpas vad som i 40 kap. strafflagen (39/1889) om tjänstemän

och offentligt anställda arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 200 .

3.

Lag**om ändring av 3 § lagen om forsknings- och utvecklingscentralen
för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 november 1992 om forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (1073/1992) 3 § som följer:

<p>3 § Vid forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården kan finnas en delegation för forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården med uppgift att främja samarbetet mellan forsknings- och utvecklingscentralen och</p>	<p>dess intressegrupper. Delegationen tillsätts av forsknings- och utvecklingscentralen.</p>
---	--

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .

Helsingfors den 12 maj 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Osmo Soininvaara*

1.

Lag**om ändring av 2 § lagen om folkhälsoinstitutet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 4 december 1981 om folkhälsoinstitutet (828/1981) 2 § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Folkhälsoinstitutet har en direktion, om vars sammansättning och uppgifter stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

2 §

Vid folkhälsoinstitutet kan finnas ett vetenskapligt råd för folkhälsoinstitutet med uppgift att främja samarbetet mellan institutet och dess intressegrupper.

Det vetenskapliga rådet tillsätts av folkhälsoinstitutet.

Denna lag träder i kraft den 200 .

2.

Lag**om ändring av lagen om läkemedelsverket**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 25 januari 1993 om läkemedelsverket (35/1993) 3 § 1 mom, samt ändras 6 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Läkemedelsverket har en direktion om vars uppgifter, sammansättning och tillsättande stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

3 §

(upphävs)

6 §

På medlemmarna i läkemedelsverkets direktion, anställda hos verket samt verkets sakkunniga tillämpas vad 40 kap. strafflagen stadgar om tjänstemän och offentligt anställda arbetstagare.

6 §

På anställda hos läkemedelsverket samt på verkets sakkunniga tillämpas vad som i 40 kap. strafflagen (39/1889) om tjänstemän och offentligt anställda arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 2000.

3.

Lag**om ändring av 3 § lagen om forsknings- och utvecklingscentralen
för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 november 1992 om forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (1073/1992) 3 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården har en direktion, om vars uppgifter, sammansättning och tillsättande stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

3 §

Vid forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården *kan finnas en delegation för forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården med uppgift att främja samarbetet mellan forsknings- och utvecklingscentralen och dess intressegrupper.*

Delegationen tillsätts av forsknings- och utvecklingscentralen.

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .

